

METODOLOGIJA NAUČNOG ISTRAŽIVANJA SA OSNOVAMA STATISTIKE

Vežbe X

Skale procene i skale stavova

Skale procene

Instrumenti za objektivizaciju, preciziranje i kvantifikaciju ponašanja i osobina

Skalama se ispituje opšti odnos prema pojavama i objektima

Predmet procene mogu biti tuđe i vlastite osobine

□ Prednosti skala procene

- Lako se zadaju, popunjavaju i ocenjuju (ekonomičnost)
- Ispitivanje pojava koje nisu dostupne neposrednom posmatranju
- Diferencirani i statistički informativni podaci

□ Nedostaci skala procene

- Problematičan nivo merenja
- Pitanje iskrenosti ispitanika
- Zahtev za pismenošću

Podela skala prema načinu odgovaranja

1. Grafička skala procene

Predavač koristi inovativne metode u nastavi.

Nikad Redovno

2. Numerička skala procene

Predavač koristi inovativne metode u nastavi 1 2 3 4 5

1 – Nikad; 2 – Retko; 3 – Ponekad; 4 – Često; 5 - Redovno

3. Deskriptivna skala procene

Predavač nikad ne koristi kreativne metode u nastavi.

Predavač retko koristi kreativne metode u nastavi.

Predavač ponekad koristi kreativne metode u nastavi.

Predavač često koristi kreativne metode u nastavi.

Predavač redovno koristi kreativne metode u nastavi.

4. Kombinovane skale procene

Podela skala prema spoljnom obliku

1. „Odredi ko“ skala

Na osnovu vlastite procene razvrstajte predavače po grupama.

Predavači koji redovno koriste inovativne metode u nastavi: _____

Predavači koji ponekad koriste inovativne metode u nastavi: _____

Predavači koji nikada ne koriste inovativne metode u nastavi: _____

2. Q-skala (broj članova grupe unapred određen prema normalnoj raspodeli)

3. Skala uzoraka (procenjivanje kvaliteta postupaka, predmeta i radova)

4. Kontrolna skala (checklist)

5. Skale rangova (pojedinci se rapoređuju u niz prema stepenu osobine)

Skale stavova

Stavovi

- Stav je socijalizacijom stečena i relativno trajna dispozicija koja se ispoljava kao sklonost da se misli, oseća i postupa na određeni način
- “ Stav je mentalna spremnost, stečena individualnim iskustvom, koja vrši direktivni ili dinamički uticaj na reagovanje osoba na objekte i situacije s kojima dolazi u dodir.” (Allport, 1935)
- Struktura stavova (tri komponente stava):

- Saznajna (kognitivna)
- Emotivna (afektivna)
- Ponašajna (akciona)

Uživam u ukusu pistaća.

Pistaći su hranjivi.

Kad god mogu, jedem pistaće.

Bogardusova skala socijalne distance

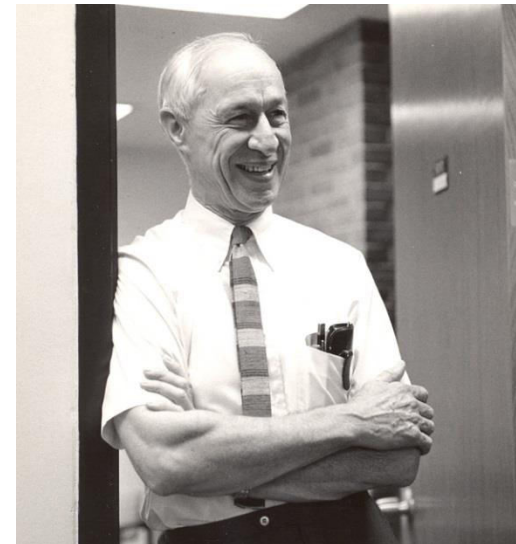
- Meri stepen spremnosti ispitanika da učestvuju u socijalnom kontaktu sa članovima različitih socijalnih grupa (etničkih, rasnih, manjinskih...)
- Kumulativna skala (slaganje sa jednom tvrdnjom podrazumeva slaganje sa svim potonjim)
- Ispitanici odgovaraju u kom stepenu bi bili spremni da prihvate svaku od grupa:
 - ▣ Pristao/la bih na brak sa njima
 - ▣ Pristao/la bih na blisko prijateljstvo
 - ▣ Pristao/la bih da mi budu komšije
 - ▣ Pristao/la bih da radimo zajedno
 - ▣ Pristao/la bih da živimo u istoj državi
 - ▣ Pristao/la bih da posećuju moju državu
 - ▣ Prognao/la bih ih iz države

Emory Bogardus (1882-1973)

Likertova skala stavova

- Serije tvrdnji o objektu stava
- Tvrdnje su posvećene različitim aspektima stava
- Tvrdnje mogu biti izražene afirmativno ili negativno (ali ne i neutralno)
- Ispitanici odgovaraju označavanjem stepena u kojem prihvataju tvrdnju
- Stepeni procene su numerički iskazani (najčešće pet stepeni)
 - 1 – Uopšte se ne slažem
 - 2 – Pretežno se ne slažem
 - 3 – Niti se slažem niti se ne slažem
 - 4 – Pretežno se slažem
 - 5 – U potpunosti se slažem
- Pre računanja ukupnog skora
 - rekodirati „negativne“ stavke
 - 1=5; 2=4; 4=2; 5=1

Rensis Likert (1903-1981)

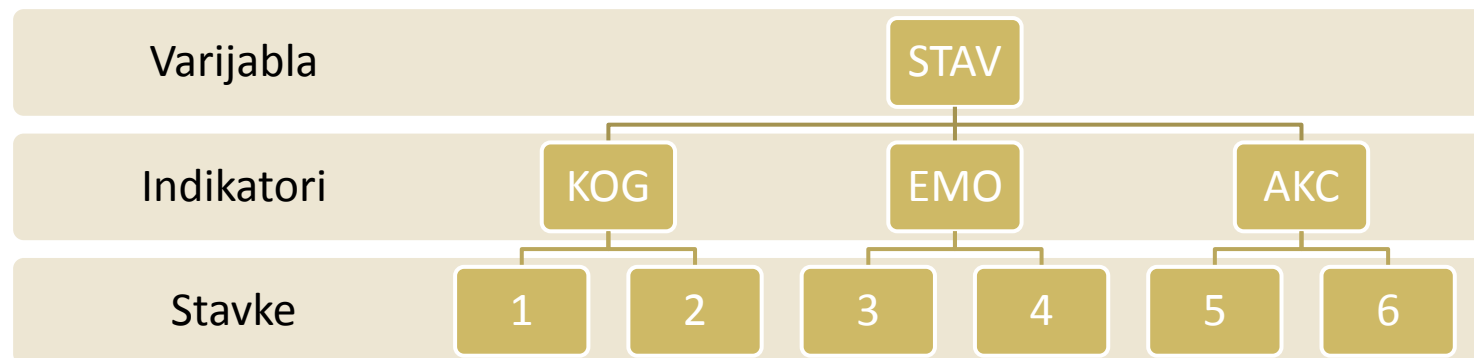
Grupni zadatak

Konstruisati Likertovu skalu stavova

Najmanje 20 tvrdnji + uputstvo

Formalni zahtevi: standardni font (Calibri, Times New Roman), ujednačene veličine

Koristiti opštu strategiju: varijable – indikatori – pitanja (stav – pokazatelji – tvrdnje)

Varijabla – indikatori – pitanja (stavke)

Varijabla

Stav prema manjinskim etničkim grupama

Indikatori

- Stereotipna „znanja“ o grupi
- Predrasude o odlikama članova grupe
- (Snižena) spremnost za socijalnu interakciju
- (Ne)poštovanje prava manjinskih grupa
- Opšti afektivni odnos prema članovima grupe
- Naglašavanje razlike u odnosu na vlastitu grupu

Stavke

Indikatori se dalje moraju predstaviti konkretnim tvrdnjama

